

Els escriptors joves a Mallorca

El recent premi octubre de novel·la a la mallorquina Ma. Pau Janer posa de relleu, una vegada més, l'excel·lent paper que les Illes ocupen dins de la literatura catalana.

Diuem que Mallorca, l'espai físic de l'illa, afavoreix la creació. Molts pintors hi han cercat les formes i les tonalitats per al seu art. Com si viure en un determinat indret es convertís en una opció definitiva. Però tal vegada l'escriptura és una altra història, encara que alguns asseguruen que també a l'hora de confegir paraules el racó escollit és fonamental. No hem d'iniciar ara digressions sobre un tema que ens conduiria a omplir fulls. Però com que això, imaginar possibilitats i construir històries, és un dels millors entreteniments a què ens dedicam els homes, pot ser interessant intentar una aproximació als qui, avui i aquí, escriuen.

Alguna vegada hem sentit a dir que Mallorca és la terra que té més escriptors per metre quadrat. La frase, dita amb tota la ironia del món, no deixa de ser simptomàtica: és cert que molta gent inventa mons des de les paraules. En aquest moment hi ha un grup interessant de gent jove que persegueix un mateix objectiu: fer literatura. N'hi ha que encara no han tingut l'oportunitat de publicar, i potser ells mateixos no saben si la tindran algun dia; altres, amb una sèrie de títols al mercat, continuen escrivint.

Segurament a Mallorca hi ha més poetes joves que narradors joves, a pesar de l'impuls que la narrativa ha experimentat en els darrers anys. Però només un nombre reduït de poetes tenen algun llibre publicat. Miquel Bezares és, probablement, el més jove d'aquests autors. Nascut a Lluçmajor fa vint-i-un anys, és un dels impulsors de les Edicions Atàviques, editorial ini-

ciada per un grup de llucmajorers amb la intenció de facilitar la publicació d'obres inèdites d'autors mallorquins. El concepte del llibre entès com a joc, un objecte bell amb una forma, il·lustracions, paper, lletres, coberta... que acompanya el contingut i el fa més atractiu, és l'objectiu dels atàvics. *Cos de calitja* va ser publicat el 1987, quan l'autor només tenia dinou anys, «denou anys en la pell de paraula callada». Encapçalat per un text de Blai Bonet que qualifica el recull de «deixat a lloure però embellit per la duresa», els versos intenten reflectir tota la in-

tensitat del desig i del plaer amorós. També a les Edicions Atàviques va aparèixer *Liquen Saur*, el poemari d'Arnau Pons, jove biòleg mallorquí, avui funcionari a Barcelona. Els poemes d'aquest felanitxer enderiat a fer un tractat de l'amor són plens de sensualitat. La recreació dels sentits i les descripcions riques i coloristes són els trets que relacionen l'obra d'aquests dos poetes.

Ben diferents són els plantejaments dels dos llibres publicats fins ara per Margalida Pons, tots dos a edicions 62, als Llibres de l'Escorpi, *Sis bronzes grises d'alba*, premi Salvador Espriu per a poetes joves, i *Les aus*, premi Ciutat de Palma 1987. Els vint-i-quatre poemes de què està format aquest darrer recull no mantenen una unitat temàtica, sinó que en parlen de noms, de llocs i de fets diversos. Sovint la recreació sorgeix de realitats concretes que afavoreixen un joc de recreació i de recerca. Per això hi trobam el vi que reposa, expectant, dins àmfores d'argila, com un tresor que dorm al fons de la mar; l'aqua-

ri on els naufragis no són impossibles; el conjur que ens revela les columnes de Finesterre, on s'acaba la mar i la incertesa comença; jocs de veus i esbossos d'una natura totpoderosa. De vegades el punt de referència és un mite, o la història d'un naufragi extreta del quadro que el representa.

Els dies tranquils és el darrer llibre d'Andreu Vidal, publicat per Gregal a València. Un poemari on els monstres del pensament, els seus afers i les seves cabòries, es converteixen en centre d'una reflexió entorn de la mort i del no-res. L'autor opta pels camins del distanciament en confegir les seves històries. S'allunya conscientment i voluntàriament d'allò que vol explicar, com si volgués observar de lluny la pròpia obra.

L'any 1988 el premi Ciutat de Palma de novel·la fou, precisament, per a un narrador jove. Amb tan sols vint-i-dos anys, Andreu Ribas, aleshores estudiant de cinquè curs de filologia hispànica, aconseguia aquest guardó. L'obra, *Mac's*, publicada poc temps després per Columna, no és, a pesar de possibles judicis precipitats, només una novel·la urbana. La ciutat no és el centre de la història, una crònica d'amor, potser la recerca d'un temps perdut sense remei, sinó que es converteix en el rerefons on descobrim l'existència antiga de Ferran, el protagonista, de tot el que va viure fa molt de temps. La ciutat s'obre com l'escenari del drama personal d'un home que no ha sabut acceptar la mort.

També de Columna i una mica anterior és *Trànsit*, la novel·la del manacorí Jaume Capó, un filòleg que viu a Bar-

celona, un text que es pot qualificar de narrativa urbana, amb un ritme àgil i uns personatges que viuen immersos en el vertigen de la ciutat. Un altre manacorí, Gabriel Galmés, nascut el 1962 i llicenciat en filologia anglesa per la Universitat de Barcelona, ha publicat dos llibres als Quaderns Crema: *Parfait amour*, un recull de narracions breus, i *El rei de la casa*, una novel·la escrita amb ironia i intel·ligència. L'acció, ambientada en un institut, relata els conflictes inesperats amb què s'inicia el curs escolar i les tensions que se'n deriven.

El mes d'octubre de 1980 apareixia a València, a la col·lecció «Narratives» Tres i Quatre, la primera novel·la de Maria de la Pau Janer, filòloga nascuda a Palma el 1966, *Els ulls d'ahir*, una reflexió sobre la solitud. Un any després, en aquesta darrera convocatòria dels Premis Octubre, aconseguí el premi Andròmina de narrativa amb *L'hora dels eclipsis*, novel·la que apareixerà pròximament a Tres i Quatre. Poc temps abans, La Galera havia publicat un relat seu per a nins, *L'illa d'Omar*, un conte de bruixes i cavalls encantats.

Potser en aquesta revisió ens haurem deixat de banda algun nom o alguna dada, però creim, no obstant això, que és ben representativa. Tots els autors esmentats tenen menys de trenta anys i la majoria són filòlegs. S'ha dit que l'embranchada dels escriptors joves és una característica de la literatura catalana recent, i una mostra d'aquesta afirmació és l'assaig *Fahrenheit 212* del col·lectiu Joan Orja. Mallorca no és una excepció.

Marga Rius

